

store Ting ved det, at de øvede og forstandige Seminarielærere have en Adgang til at prøve Eleverne, der komme, ganske uden for denne tørre Kundskabskreds, som en Eksamen er Udtryk for. De kunne prøve, om det unge Menneske er et Menneske, der kan tænke sig om, om han har iagttaget noget, har set noget med sine Øjne og hørt noget med sine Øren, om han kender noget udenfor Aarstallene og Tabellerne. Tænk dog, hvilken Forskel det er. Jeg har selv overværet saa mange af den Slags Optrin og har selv paa et Vinterseminarium været halvvejs Seminarielærer. Man kan træffe et ungt Menneske, som ikke kan huske Aarstallet for Slaget paa Øksnebjerg eller for Christian den 4des Død; han kan have glemmt, at Fyn er 56 Kv. Mile stort og at Aarhus har 50,000 Indbyggere. Det er svedt ud, han har maaske ikke haft Anlæg for at holde disse Tal fast. Han vil straks falde igennem ved den højtidelige, officielle Prøve, som Kommissionen kommer og afholder. Men er det en forstandig Seminarielærer, der eksaminerer, ser han ogsaa paa Ansigterne, som Kold sagde. Der kom en svensk Lærer, der vilde se Skolen paa Fyn, og han vilde gerne se Protokollerne og Eksamenslisterne over Lærernes Eksaminer. Der var slet ingen eksaminerede Lærere — jo, Kold var det vist selv. Men Kold sagde til den svenske Skolemand: Ja, det eneste, jeg egentlig kan vise Dem, er Ansigterne. Saaledes kan en forstandig og kyndig Seminarielærer ogsaa se paa Ansigterne og føle sig for. Der kom f. Eks. en Elev til et Seminarium, og han faldt igennem i de Aarstal og geografiske Data, jeg nævnede før. Saa hørte Seminarielæreren, at han var fra Viborgeggen. Saa begyndte han at føle sig for: „Naa, saa har De set Viborg Domkirke, den kender De godt“. Saa talte de sammen om den, om Hald, om det gamle Herresæde, Ridderborgen, om Niels Bugge og Ebbesen, og Læreren fik ham til at fremsige en Stump af en gammel Kæmpevisen om Hald, Niels Bugge og Niels Ebbesen, og saa flyttede de til Grade, Thorning, hvor Blicher havde boet, og til Vium, og Fyren vaagnede op, og Øjnene spillede, og han reciterede et Stykke af en Bindstouv og endte med at blive smukt optagen. For han var et Menneske, der havde iagttaget og tænkt sig om. Man bør ikke afskære Seminarierne fra den Udvej at have den personlige Bedømmelse. Jeg nævner ikke dette, fordi det er noget almindeligt, men der kan træffes saadanne Tilfælde, og da er det

godt at bevare Muligheden for at kunne optage saadanne.

Jeg vil imidlertid godt gaa med til at skærpe den nuværende Optagelsesprøve noget, skønt den ikke er saa ringe i Omfang, som ærede Medlemmer maaske tro, naar de læse det Cirkulære igennem, som bestemmer Indholdet af Optagelsesprøven. De smaa Privatseminarier, som trænge til Elever, overholde imidlertid ikke Bestemmelserne. Men man kan jo kontrolere dem og lade praktiske, erfarne Skolemænd fra Omegnen overvære Seminariernes Optagelsesprøve og lade dem deltage i Bedømmelsen af Aspiranterne, og give dem et Veto overfor en Aspirant, der er en absolut Undermaaler og ikke duer til noget. Saa har man naaet det, vi for Øjeblikket kunne naa, naar vi ikke ville gaa med til en stor Reform, og det ere vi ikke klare til, fordi Kravene ere saa forskellige. Jeg har optegnet 7 Metoder, hvorefter man fra forskellige Sider ønsker Seminarieuddannelsen udformet, men jeg skal ikke spille Tiden med at nævne dem; jeg har jo nævnt nogle af dem; men selve det foreliggende Forslag viser, at man er ganske uklar. Selve den lille Reform, som Forslaget er Udtryk for, er man heller ikke helt sikker paa er rigtig. Af Motiverne ser man, at man her staar og vakler mellem tre og fire Aar, og det er dog et ret væsentligt Spørgsmaal. Saa staar man og vakler mellem to eller et fremmed Sprog og imellem, om de skulle være obligatoriske eller fakultative, mellem den gamle Eksamenskommission og Seminariets Dimissionsret. Man taler vagt og vegt om disse Hovedspørgsmaal. Man er saaledes ikke ret sikker paa, at man gaar i den rigtige Retning. Vi kunne dog sikkert naa saa vidt, at vi som sagt gaa over til at lade Seminarierne beholde Optagelsesprøven, men lade den blive kontroleret af kyndige Skolemænd og saaledes sikre sig en virkelig Opfyldelse af de Krav, som hidtil ere krævede ved Elevoptagelsen, og maaske øge disse Krav noget.

Den væsentligste Del af Lovforslaget drejer sig om de private Seminarier, og den er vistnok i det hele god. Der er neppe meget at sige dertil. Dog vil jeg gøre en ret kraftig Indsigelse mod, at de private Seminariers Forstandere ikke skulde have Lov til baade at antage og afskedige Lærere uden ministeriel Godkendelse. Det gaar ikke an. Det vilde være ganske at ignorere det private Seminariums egen Handlefrihed og Ansvarsfølelse. Det vilde være, som det ærede